

WESTVAARTROUTE

4,7 KM

● regio Alphen a/d Rijn

Loop door het land van
melk, kaas en boter

Routebordje

Welkom

OP DE WESTVAARTROUTE

Avontuurlijk wandelen, waar kan dat nog? In elk geval in het Rijnland, waar negen boerenlandwandelingen zijn uitgezet. Hier struint u dwars door de weilanden, tussen de schapen en de koeien, met onderweg smalle loopplanken en hekken met overstapjes. Dankzij de boeren komt u zo op plekken die u anders nooit ontdekt zou hebben.

Blikvanger van deze route is de Westvaart, een vaart die van oudsher overtollig polderwater afvoert naar de Oude Rijn. Na 1760 werden hier zeven molens gebouwd om een plas droog te leggen die was ontstaan door turfwinning. Nu is dit een van de diepste droogmakerijen van Nederland. De zeven molens zijn verdwenen, maar verderop domineert een rode wipmolen nog altijd het weidelandschap.

LET OP!

- De boerenlandpaden zijn geopend van 15 juni t/m 15 maart. Daarbuiten is de route afgesloten i.v.m. het broedseizoen.
- Honden zijn niet toegestaan vanwege besmettingsrisico's voor het vee.
- De boer verwelkomt u op zijn eigen terrein; gedraag u als een goede gast.
- Vergeet niet om contant geld mee te nemen voor lekkere producten bij de boer!

START

Carpoolplaats
Gemeneweg,
Hazerswoude-Rijndijk

Bekijk in
Google Maps

BEREIKBAARHEID

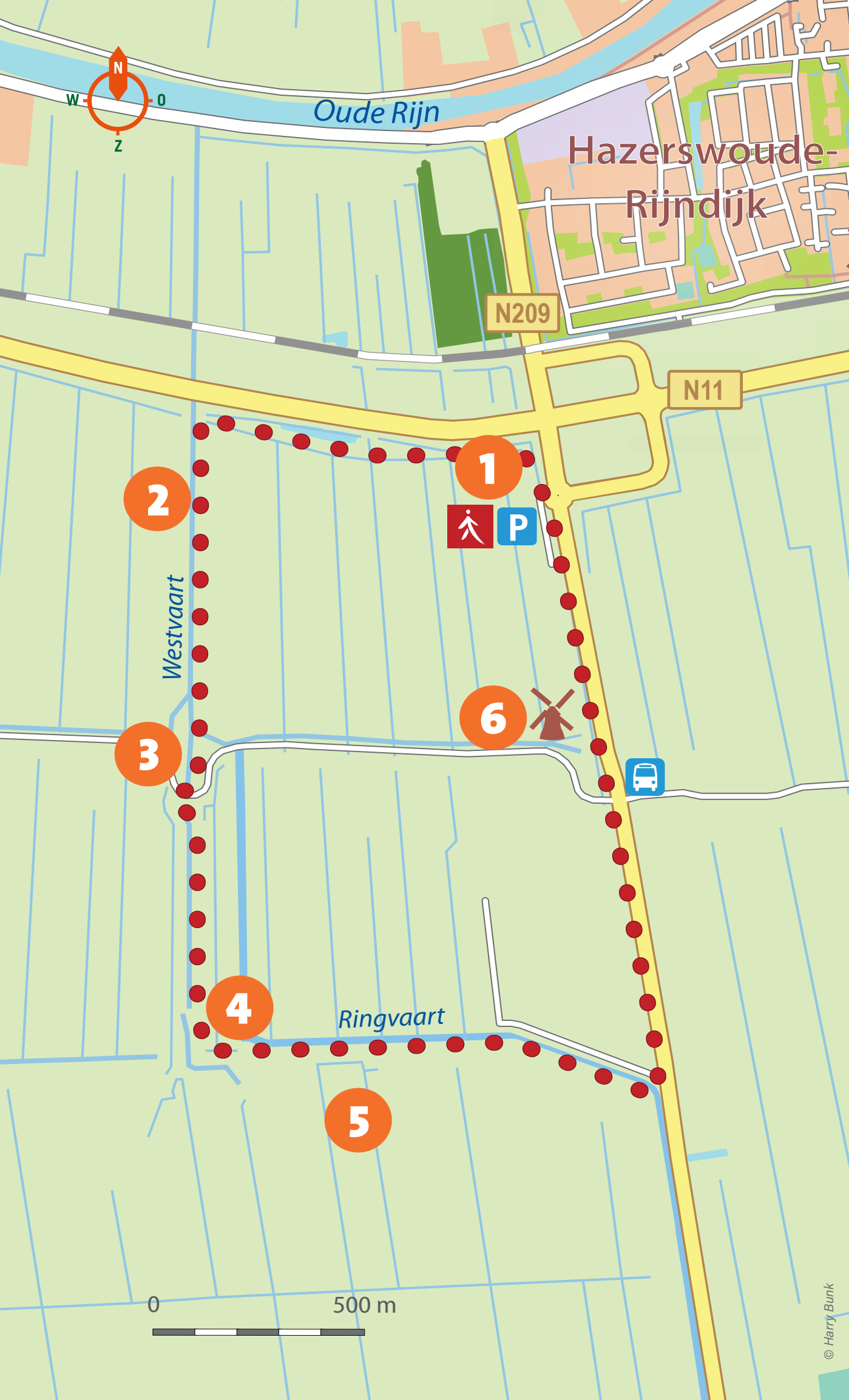
OV: neem op station Leiden Centraal buslijn 187 naar Boskoop en stap uit bij halte Galgweg in Hazerswoude-Rijndijk. Pak de routebeschrijving op bij de Rooie Wip. Zie voor details en alternatieven [9292.nl](https://www.9292.nl).

Auto: neem op de N11 afrit 7 richting Hazerswoude. Wie vanaf Alphen aan den Rijn komt, gaat linksaf richting Hazerswoude-Dorp. De carpoolplaats ligt direct naast de N11 bij de rotonde.

TIP

Deze route is goed te combineren met de [Oostvaartroute](#).

 Tik op de nummers voor informatie

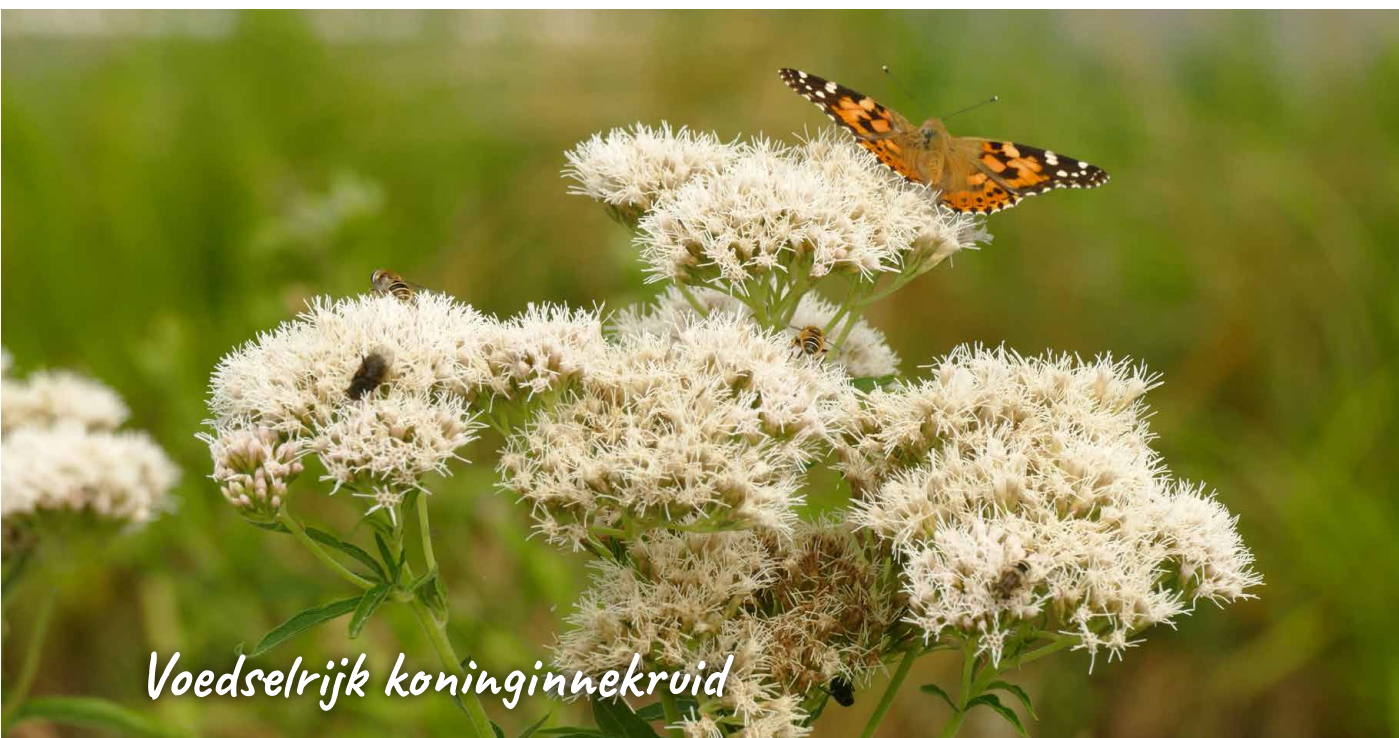
Op de kop van de carpoolplaats staat een informatiebord van de Westvaartroute. Wandel vanaf hier via het graspad richting de N11 (bij de rode pijl). Volg het pad in de bocht naar links, dan verderop links langs de bosjes.

1

SNELWEG VOOR DE NATUUR

Elfenbaan? Het bordje doet anders vermoeden, maar de strook ruige natuur langs het pad is vooral bedoeld voor de wilde bij. Die heeft het zwaar in Nederland en vindt hier langs de N11 een 20 km lange strook met bloemrijke graslanden, kruidenstruiken en wilgenbosjes. Voedsel genoeg dus voor de wilde bij, die in tegenstelling tot de honingbij alles alleen doet. De hoopjes zand zijn bedoeld om een nest in te kunnen bouwen. Ook andere insecten, vlinders, vogels en kleine zoogdieren kunnen zich via de Elfenbaan van natuurgebied naar natuurgebied verplaatsen. Oversteken naar de andere kant van de N11 kan via een faunapassage bij de Westvaart even verderop.

Voedselrijk koninginnekruid

Bekijk de kaart

Westvaart

Het pad eindigt bij een kade. Ga hier via een overstapje linksaf en volg de kade langs de Westvaart.

2 WESTVAART

Vanaf de kade kijkt u zo de middeleeuwen in. De kaarsrechte sloten herinneren aan de pioniers die vanaf de 10de eeuw de veenwildernis introkken om het gebied geschikt te maken voor de landbouw. Dat deden ze door vanaf de Oude Rijn sloten te graven en zo het veenkussen te ontwateren. Maar waar de ontginners geen rekening mee hadden gehouden: veengrond bestaat uit halfvergane plantenresten en door de ontwatering begonnen die alsnog te verteren. Met bodemdaling tot gevolg. Aanvankelijk stroomde het water vanzelf naar de Oude Rijn, maar vanaf midden 15de eeuw waren windmolens nodig om de grond droog te houden. Die maalden het water in vaarten, waarna het in de Oude Rijn werd geloosd. Ook langs deze Westvaart stond destijds een molen.

Bekijk de kaart

Volg de kade naar de sluis en ga door het hek (hek weer sluiten!). Klim aan het einde van de vaart over het hek, ga op de weg rechtsaf en na 50 m linksaf. Wandel langs de vaart.

3 ZEVEN MOLENS OP EEN RIJ

Tot 1760 klotsten achter de weg de golven van de Noordplas, die was ontstaan door het afgraven van veen. Om deze plas droog te leggen, werden vijftien molens gebouwd. Zeven daarvan stonden hier langs de Westvaart, verdeeld over twee rijen. Elke molen maalde het water een stukje hoger. Op het informatiebord bij de picknicktafel is te zien hoe de drooglegging in zijn werk ging. De molens zijn in 1914 gesloopt, maar hun locaties zijn nog te herkennen aan de genummerde meerpalen. De bovenkant van elke paal staat exact op Nieuw Amsterdams Peil (NAP). Bij de achterste paal is het hoogteverschil 5 meter!

Vier van de zeven molens

Bekijk de kaart

Vogelkijkhut

Ga bij meerpaal 6 over het hek en na 100 m over het volgende hek. Sla hierna linksaf en volg de ringvaart.

4 VOGELKIJKKEET

Het lijkt een verlaten bouwkeet, maar het wilgenscherm ernaast verraadt dat het een vogelkijkhut is. Binnen geven foto's aan welke vogels zich in dit landschap thuis voelen. De vaarten en sloten zitten vol met watervogels, in de weilanden brengen weidevogels als tureluur, Kievit en grutto hun jongen groot en daarboven speurt een miauwende buizerd naar een lekker hapje.

Tureluur

Buizerd

Bekijk de kaart

De molens en de ringvaart van de droogmakerij

5 DROOGMAKERIJ

In 1765 hadden de molens hun werk gedaan en viel de bodem van de plas droog. Achter de hut is het hoogteverschil tussen het oude en het nieuwe land goed te zien. Daartussen stroomt een ringvaart, die aan het begin van de werkzaamheden rond de plas werd aangelegd. Het afgraven van veen was hier al in de middeleeuwen begonnen. De boeren droogden het tot turf en gebruikten dat als brandstof op de boerderij. In de 16de en 17de eeuw groeide de vraag naar brandstof door de opkomst van de steden en werd op veel grotere schaal veen afgegraven. Zo ontstond een groot en vooral diep meer. Het dorp Hazerswoude lag toen op een door de golven omsloten schiereiland. Na de drooglegging werd de nieuwe grond netjes verdeeld in rechthoekige kavels.

Bekijk de kaart

Volg de kade met de opstapjes tot het einde. Ga bij de doorgaande weg linksaf en volg het fietspad terug naar de parkeerplaats.

6 RODE WIPMOLEN

De felrode kleur verklaart de bijnaam van de wipmolen langs de weg: **Rooie Wip**. Hij staat hier al sinds 1639 en maalde het water uit de polder in de wetering. Als de molen draait, kunt u binnen een kijkje nemen. De molenaar woonde in het driehoekige en vooral kleine onderhuis – soms zelfs met negen kinderen!

Bekijk de kaart

HANDIG

om te weten!

HORECA

Langs de route is geen horeca.

HONDEN

Honden zijn op de boerenlandpaden niet toegestaan.

BROEDPERIODE

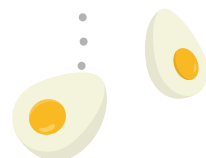
Van 15 maart t/m 15 juni zijn de boerenlandpaden afgesloten in verband met het broedseizoen van de vogels.

SCHOENEN

Deze route gaat voor een deel dwars door de weilanden. Trek daarom stevige wandelschoenen aan.

TEKEN

Vooral in hoog gras loopt u kans om door een teek gebeten te worden. Draag daarom bij voorkeur een lange broek en controleer uzelf na de wandeling op teken. Kijk voor meer informatie op www.tekenradar.nl.

HANDIG

om te weten!

Deze **interactieve PDF** is bedoeld om met de mobiele telefoon het veld in te gaan. Door op de knoppen te tikken, kunt u snel tussen de bezienswaardigheden en de routekaart bladeren. Voor de vogelgeluiden en links naar websites is een verbinding met het internet nodig. Maar het kan ook prima zonder. De links naar websites zijn in de tekst vetgedrukt en **oranje**.

DE ROUTE DOWNLOADEN

Download de route thuis al naar uw telefoon. Dan hoeft u dat niet onderweg te doen, als er misschien geen internetverbinding is.

HOE?

Android: mail de PDF naar uzelf als bijlage of download via Google Drive. Op de telefoon staat vaak een app om PDF's te lezen.

iPhone: mail de PDF naar uzelf of download via iTunes. Voeg de PDF toe aan iBooks.

HANDIG

om te weten!

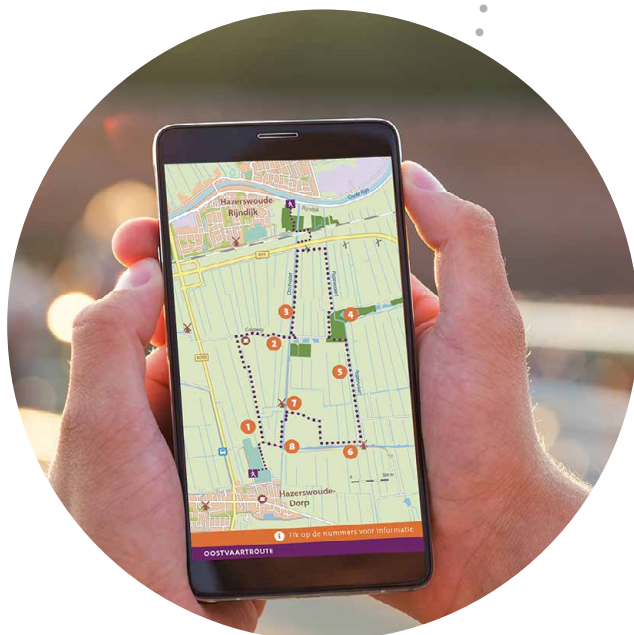
DE ROUTE UITPRINTEN

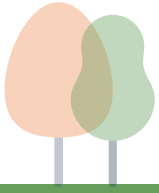
De route uitprinten is ook mogelijk. Open dan deze PDF in Acrobat Reader. Kies in het menu: Bestand > Afdrukken > Meerdere pagina's per vel > 2 op 2 > Afdrukken.

WANDELEN MET GPX

Deze route is ook beschikbaar als GPX-bestand. Hiermee volgt u de route terwijl u wandelt. Op uw telefoon moet dan wel een app staan die GPX-bestanden kan openen. Ook moet de Locatie van de telefoon aan staan. Kijk op onze [website](#) voor tips over apps en het gebruik van een gpx.

Download het GPX-bestand

Ontdek de streek in uw eigen tempo

De mooiste wandelroutes, dwars door de weilanden, over het terrein van de boer, voor jong en oud. De boerenlandpaden zijn een serie van negen wandelpaden in het hart van de polder. Met overstapjes en klaphekjes krijgt u een unieke inkijkje in het boerenleven. Trek uw wandelschoenen aan en beleef de polder!

Foto: Buro JP

DOWNLOAD

alle routes
gratis op lfhr.nl

*Volg ons op
Facebook!*

 Stichting Landschapsfonds Holland Rijnland

